

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/37355,Polsko-ukrainski-okragly-stol-dotyczacy-archiwow-komunistycznych-sluzb-Kijow-22-.html>
02.04.2026, 10:19

Polsko-ukraiński okrągły stół dotyczący archiwów komunistycznych służb - Kijów, 22 listopada 2016

Okrągły stół „Polska i Ukraina w archiwach komunistycznych służb specjalnych. 20 lat działalności wspólnej grupy roboczej”, zorganizowany przez Służbę Bezpieczeństwa Ukrainy i Instytut Pamięci Narodowej, obradował we wtorek w Kijowie.

W spotkaniu wzięli udział m.in. zastępca szefa SBU Mychajło Głuhowskyj oraz Jan Piekło, Ambasador RP w Kijowie, a także prof. Jurij Szapował (Instytut im. I. Kurasa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy), dyrektor Wydzielonego Archiwum Państwowego SBU Andrij Kohut oraz członkowie wspólnej polsko-ukraińskiej grupy roboczej (IPN-SBU). IPN reprezentowali: Marzena Kruk – p.o. dyrektora Archiwum IPN, dr Rafał Leśkiewicz – zastępca dyrektora BBH, dr Marcin Majewski – kierownik Samodzielnej Sekcji Badań Archiwalnych i Edycji Źródeł Archiwum IPN oraz dr Jerzy Bednarek, zastępca naczelnika Oddziałowego Archiwum IPN w Łodzi.

– Nasza współpraca może być przykładem dla środowisk historycznych w innych państwach, bo 20 lat funkcjonowania takiego projektu naukowego to wyjątkowy i bardzo poważny wiek – mówił podczas obrad dyrektor Archiwum Państwowego Służby Bezpieczeństwa Ukrainy (SBU) Andrij Kohut.

Wynikiem wspólnej pracy grupy jest wydanie dziesięciu tomów materiałów źródłowych do historii Polski i Ukrainy.

– Do naszych największych sukcesów mogę zaliczyć niezwykłą książkę o Wielkim Głodzie na Ukrainie i dwa tomy o polskim podziemiu na zachodniej Ukrainie. Najważniejsze jednak, że prowadzimy dialog, dzięki któremu zgromadziliśmy już materiały na kolejne trzy tomy – powiedział ukraiński historyk prof. Jurij Szapował, od początku biorący udział w pracach grupy.

Zastępca dyrektora Biura Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej Rafał Leśkiewicz przypomniał, że współpracę archiwalną z Ukrainą Polska nawiązała jeszcze w 1991 roku. Jak zaznaczył, polsko-ukraińskie publikacje materiałów z komunistycznych archiwów wywołują zainteresowanie historyków na całym świecie.

– Wyniki naszych badań upowszechniane są daleko poza granicami naszych krajów. Jedną z kluczowych prezentacji tomu „Poland and Ukraine in the 1930s and 1940s. Documents from the Archives of the Secret Services” miała miejsce na uniwersytecie Harvarda, co pokazuje, jak ta seria jest potrzebna nie tylko dla polskich i ukraińskich, lecz dla wszystkich historyków, którzy zajmują się problematyką Europy Środkowo-Wschodniej w pierwszej

połowie XX wieku – podkreślił w rozmowie z PAP.

Ambasador Polski na Ukrainie Jan Piekło zaznaczył, że wspólne prace historyków z Polski i Ukrainy to antidotum na wykorzystywanie historii w celach politycznych.

- Władze komunistyczne zawsze manipulowały historią, usiłując podzielić wszystkie narody w swoim najbliższym sąsiedztwie. W tej chwili rosyjska hybrydowa wojna propagandowa koncentruje się właściwie na jednym wątku: jak poróżnić Polaków i Ukraińców, używając do tego historii. Dlatego tak ważne jest pokazywanie historii taką, jaka rzeczywiście była, a nie taką, jak przedstawia ją narracja rosyjska czy wcześniej sowiecka – powiedział.

W kwietniu 2016 r. minęło dwadzieścia lat od powstania polsko-ukraińskiej grupy roboczej. W tym czasie tworzyli ją pracownicy Archiwum SBU oraz Centralnego Archiwum MSW/MSWiA. Jednym z inicjatorów powstania grupy był Jędrzej Tucholski. Od 2001 r. stronę polską reprezentował Instytut Pamięci Narodowej. Rezultatem prac grupy jest 10 tomów źródeł do historii Polski i Ukrainy – w sumie 12 tysięcy stron.

(PAP)